

ප්‍රතිපාදනයන් , අසම්භාව්‍ය බැරකම් සහ
අසම්භාව්‍ය වත්කම්
**Provisions, Contingent Liabilities &
Contingent Assets**

රුක්මල් විජේකෝන්

අරමුණ (Objective)

පහත දෑ පිළිබඳව ගිණුම්කරණ පිළිවෙත් හා ඒවා සම්බන්ධයෙන් කළ යුතු අනාවරණයන් නිර්දේශ කිරීම මෙම ප්‍රමිතියේ අරමුණයි.

- i) ප්‍රතිපාදනයන් (Provisions)
- ii) අසම්භාව්‍ය බැරකම් (Contingent Liabilities)
- iii) අසම්භාව්‍ය වත්කම් (Contingent Assets)

ගිණුම්කරණයේදී ප්‍රතිපාදන ඇති කිරීමට කිනම් අවශ්‍යතාවයන් සපුරා තිබිය යුතුද යන්නත්, අසම්භාව්‍ය බැරකම් හා වත්කම් පිළිබඳව අනාවරණයන් අවශ්‍ය කෙරෙන්නේ කිනම් අවස්ථාවන්වලදීද යන්නත් පිළිබඳව මෙම ප්‍රමිතියෙන් සාකච්ඡා කෙරේ.

මෙම ප්‍රමිතියෙහි පහත පිළිබඳ නිර්වචනයන් අධ්‍යයනය කරන්න.

ප්‍රතිපාදනයක් / වෙන්කිරීම් (Provision)

කාලය හෝ ප්‍රමාණය පිළිබඳ අවිනිශ්චිතතාවයක් සහිත වගකීමකි.

වගකීමක් (Liability)

අතීත සිදුවීමක ප්‍රතිඵලයක් සේ වර්තමානයේ පවතින බැඳීමක් වන අතර එය නිරාකරණය කිරීමට ව්‍යාපාරය සතු ආර්ථික සම්පත් පිටතට ගලායෑමක් සිදුවේ.

ප්‍රතිපාදන - Provisions

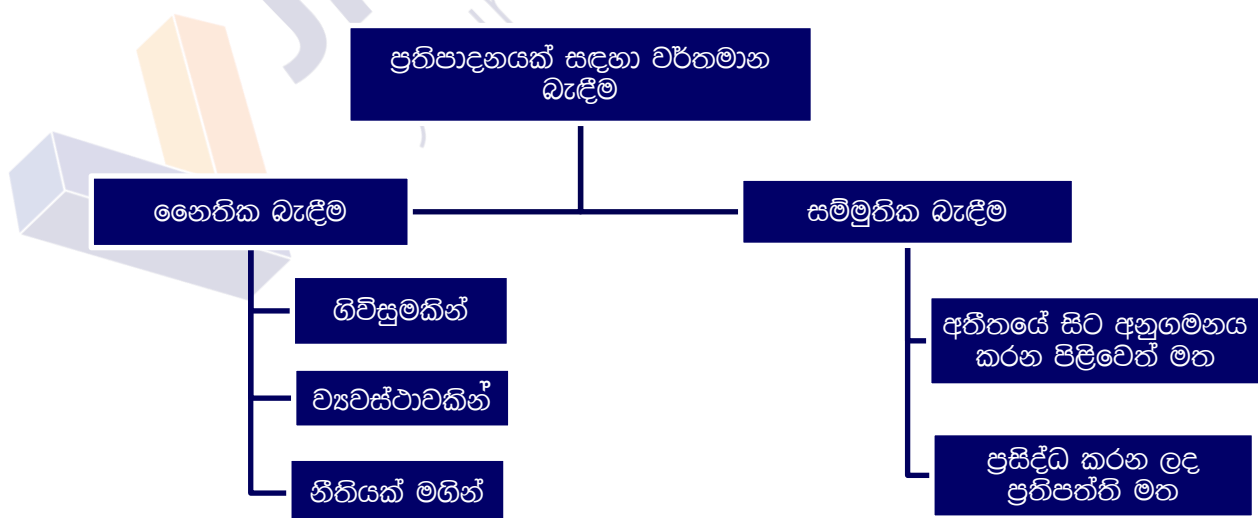
ප්‍රතිපාදනයන් යන්නෙන් මෙම ප්‍රමිතියෙන් අදහස් වනුයේ ප්‍රමාණය හෝ කාලය පිළිබඳව අවිනිශ්චිතතාවයක් පවතින බැරකමකි.

පහත අවස්ථා වලදී ප්‍රතිපාදනයක් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල හඳුනාගත යුතුය.

- i) අතීත සිදුවීමක ප්‍රතිඵලයක් ලෙස වර්තමානයේ බැඳීමක් ඇති විටෙක.

බැඳීමක් ව්‍යාපාරයකට ප්‍රධාන ආකාර දෙකකට ඇතිවිය හැකිය.

- i) නෛතික බැඳීමක් (Legal Obligation)
- ii) සම්මුතික බැඳීමක් (Constructive Obligation)

හෙතික බැඳීම (Legal Obligation)

හෙතික බැඳීමක් ආයතනය විසින් වෙනත් පාර්ශවයන් සමඟ එළඹී ගිවිසුමක් අනුව හෝ, පාර්ලිමේන්තුව විසින් සම්මත කරන ලද ව්‍යවස්ථාවක දක්වා ඇති කරුණු අනුව හෝ වෙනත් බලපැවැත්වෙන නීතියක් මගින් ඇතිවිය හැකිය.

උදාහරණ

කර්මාන්තශාලාවක් මගින් පරිසරයට සිදුවන හානිය නිසා දූෂණය වන ඇල මාර්ග අදාළ ආයතනය විසින් පිරිසිදු කිරීම කළ යුතු බවට රජය විසින් නීතියක් සම්මත කර ඇතැයි සිතන්න. Y සහ සමාගම තම නිෂ්පාදන ක්‍රියාවලියේදී අපහරණය කළ ජලය නිසා අසල ඇල මාර්ග දැඩිසේ දූෂණය වී ඇත. මේ පිළිබඳව ප්‍රමිතිය පරිදි අනුගමනය කළ යුතු ක්‍රියාමාර්ග කවරේද?

මෙම කරුණ අනුව ශ සමාගමට හෙතික බැඳීමක් ඇත. මෙම බැඳීම පියවීමට ආර්ථික ප්‍රතිලාභ හා බැඳුණු සම්පත් පිටතට ගලායෑමක් සිදු වේ. එම නිසා පිරිසිදු කිරීම සඳහා දැරීමට සිදුවන පිරිවැය වෙනුවෙන් ගිණුම් ප්‍රකාශනවල ප්‍රතිපාදනයක් කළ යුතු වේ. මෙහිදී වෙන්කළ යුතු අගය හොඳම ඇස්තමේන්තුව මත තීරණය කළ යුතු වේ.

සම්මුතික බැඳීම (Constructive Obligation)

මෙයින් අදහස් කරන්නේ ව්‍යාපාරයක් ගිණුම් කාලවිච්ඡේද ගණනාවක් සිට අනුගමනය කරන ලද පිළිවෙල මත හෝ ව්‍යාපාරය විසින් (ප්‍රසිද්ධ කරන ලද ප්‍රතිපත්තියක් මගින්) බාහිර පාර්ශවයන් වෙත යම් යුතුකම් සමුදායක් ඉටු කරන බවට දී ඇති පොරොන්දුවක් මත ඇතිවන බැඳීමයි.

උදාහරණ

විදුලිය සැපයීම කරන සමාගමක් විදුලිය රැහැන් ඇදීමට හා වෙනත් ඉදිකිරීම් සඳහා වන සම්පත විනාශයක් සිදුවනු හෙයින් එවැනි සමාගමක් සෑම වර්ෂයක් අවසානයේදීම ශාඛා රෝපණය සඳහා පියවර ගන්නා බව ප්‍රතිපත්තියක් ප්‍රසිද්ධ කර ඇතැයි උපකල්පනය කරන්න. මෙහිදී සම්මුතිය මත ඇති වූ වර්තමාන බැඳීමක් ඇත. මෙම බැඳීම පියවීමට ව්‍යාපාරයේ ආර්ථික සම්පත් හා බැඳුණු සම්පත් ගලායෑමක් සිදුවේ. එම නිසා නව ශාඛා රෝපණය සඳහා වැය වෙතැයි අලෙවිකරණ පිරිවැය ඇස්තමේන්තු කර ඒ සඳහා ප්‍රතිපාදනයන් කළ යුතුවේ.

ii) මෙම බැඳීම නිරාකරණය කිරීමට ආර්ථික ප්‍රතිලාභ හා බැඳුණු සම්පත් පිටතට ගලා යාමේ සම්භාවිතාවන් ඇති විටෙක.

iii) බැඳීමේ ප්‍රමාණය පිළිබඳව විශ්වාසදායක ලෙස ඇස්තමේන්තුවක් කළ හැකි විටෙක.

මෙම කොන්දේසි සපුරාලන්නේ නැතිනම් එය ප්‍රතිපාදනයක් ලෙස හඳුනා නොගත යුතුය.

ප්‍රතිඥාතර යටතේ විකුණුම් - Trade Warranty

ප්‍රතිපාදනයක් ලෙස හඳුනාගත් ප්‍රමාණය විය යුත්තේ ශේෂපත්‍ර දිනට පවතින වගකීම් පියවීම හෝ එම අවස්ථාවේදී විය තෙවන පාර්ශවයකට පැවරීමට ව්‍යාපාරයක් ප්‍රායෝගිකව (සත්‍ය ලෙස) ගෙවනු ලබන ප්‍රමාණය වේ.

ප්‍රතිපාදනයන් සඳහා උදාහරණ ලෙස ශේෂ පත්‍ර දිනයට පෙර විකුණන ලද නිෂ්පාදිතයක් ප්‍රතිඥාතර (වගකීම් සහතිකය) යටතේ යථා තත්ත්වයට (පෙර පැවති තත්ත්වයට) පත් කිරීම සඳහා දැරීමට සිදුවන පිරිවැයක් දැක්විය හැකිය. ව්‍යාපාරයක් තමන් විසින් අලෙවිකරනු ලබන භාණ්ඩ සඳහා වර්ෂ 2 ක් ගතවන තුරු සියලු අළුත්වැඩියා සිදුකර දෙන බවට ගැණුම්කරුවන්ට වගකීම් සහතිකයක් හෙවත් ප්‍රතිඥාතරයක් දී ඇතැයි සිතමු. මෙහිදී ශේෂපත්‍ර දිනට පෙර විකුණන ලද භාණ්ඩ අළුත්වැඩියා කරදීම සඳහා ශේෂපත්‍ර දිනයෙන් පසුව දරන ලද පිරිවැය සහ දැරීමට එකඟ වූ පිරිවැය ශේෂපත්‍ර දිනට ප්‍රතිපාදනයක් ලෙස හඳුනාගත හැකිය.

ප්‍රතිපාදන ගිණුම්කරණයේදී අදාළ ප්‍රතිපාදනය ලෙස හඳුනාගන්නා වටිනාකම ඇස්තමේන්තු කිරීමේදී ඒ සඳහා හොඳම ඇස්තමේන්තුව (Best Estimate) පාදක කරගත යුතුය. මෙහිදී ශේෂ පත්‍ර දින පවතින බැඳීම නිරාකරණය කිරීමට අවශ්‍යවන ප්‍රමාණය නිවැරදි ලෙස ගණනය කිරීම හොඳම ඇස්තමේන්තු කිරීමක් සේ සැලකේ. මෙහිදී අතීත අත්දැකීම් මත පදනම්ව කළමනාකරණය විසින් විනිශ්චය කිරීම කරනු ලැබේ. සමහර අවස්ථා වලදී එවැනි විනිශ්චයන් සඳහා ස්වාධීන විශේෂඥ වාර්තා පදනම් කර ගත හැකිය. සලකා බලන සාක්ෂිවලට ශේෂ පත්‍ර දිනයෙන් පසු සිදුවන සිදුවීම්ද අයත් වේ.

“අසම්භාව්‍ය වගකීමක්” / බැරකමක් (Contingent Liability)

- a) අතීත සිදුවීමක ප්‍රතිඵලයක් ලෙස ආයතනයේ පාලනයෙන් තොර අනාගතයේදී සිදුවිය හැකි අවිනිශ්චිත සිදුවීම් එකක් හෝ කිහිපයක් සිදුවීම හෝ නොවීම මත ඇතිවිය හැකි බැඳීමක් හෝ,
- b) අතීත සිදුවීමක ප්‍රතිඵලයක් සේ ඇතිවූවක්,
 - i. අදාළ බැඳීම පියවීමට ව්‍යාපාරයේ ආර්ථික සම්පත් පිටතට ගලායෑමේ හව්‍යතාවයක් නොමැති හෝ,
 - ii. බැඳීමේ වටිනාකම විශ්වාසදායක ලෙස මැනිය නොහැකි නිසා හඳුනා නොගන්නා වර්තමාන බැඳීමකි.

අසම්භාව්‍ය බැරකම් - Contingent Liabilities

අසම්භාව්‍ය බැරකම් පහත පරිදි නිර්වචනය කළ හැකිය.

- i. ආයතනයේ සම්පූර්ණ පාලනයකින් තොරව අවිනිශ්චිත අනාගත සිදුවීම් එකක් හෝ වැඩි ප්‍රමාණයක් සිදුවීම හෝ සිදු නොවීම මත ඇතිවිය හැකි අතීත සිදුවීමක ප්‍රතිඵලයක් ලෙස පැහැනගත බැඳීමක්.

උදා: ව්‍යාපාරයට එරෙහිව අධිකරණය ඉදිරියේ ක්‍රියාත්මක වෙමින් පවතින නඩුවක් වෙනුවෙන් ගෙවිය යුතු වන්දියක් හෝ

- ii. අතීත සිදුවීමක ප්‍රතිඵලයක් ලෙස ඇතිවන්නා වූ එහෙත්,

- a) අදාළ බැඳීම පියවීම සඳහා ව්‍යාපාරයෙන් පිටතට සම්පත් ගලායෑමේ හව්‍යතාවක් (සම්භාවිතාවක්) නොමැති වීම, හෝ

උදා: ආයතනයේ සේවකයන් රක්ෂණය කර ඇති අවස්ථාවකදී සේවක ආපදාවක් සඳහා වන්දියක් ගෙවිය යුතු විටකදී අදාළ වන්දි මුදල රක්ෂණ ආයතනය ගෙවීම හේතුවෙන් ඒ සඳහා ආයතනයේ මුදල් ගලායෑමක් සිදුනොවීම.

- b) බැඳීමේ වටිනාකම පැහැදිලි ලෙස තක්සේරු කළ නොහැකි වීම හේතුවෙන් මෙතෙක් නිශ්චිතව හඳුනා නොගන්නා ලද ප්‍රවර්තන බැඳීම්ය.

උදා: ව්‍යාපාර අයතනයක අංශයක් වසා දැමීම ගෙවිය යුතු වන වන්දි

සාමාන්‍ය අදහස අනුව නම් කාලය සහ ප්‍රමාණය නිශ්චිතව දැක්විය නොහැකි බැවින් ප්‍රතිපාදනයන් සියල්ලම අසම්භාව්‍ය වේ. එසේ වුවද මෙම ප්‍රමිතියේ පරිදි “අසම්භාව්‍ය” යන පදය භාවිතා කරනුයේ ව්‍යාපාරයේ කිසිදු පාලනයකින් තොරව සිදුවන්නා වූද, අනාගතයේදී නිශ්චිතව සිදුවන බව කිව නොහැකි වූ කිසියම් සිද්ධියක් සිදුවීම හෝ සිදුනොවීම මගින් පමණක් ඇතිවන මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල හඳුනා නොගන්නා වත්කම් හා බැරකම්ය, ප්‍රවර්තන බැඳීම් පියවීම සඳහා සම්පත් ගලායෑම හව්‍ය නිසා මෙම ප්‍රමිතිය මගින් ප්‍රතිපාදන, වගකීම් වශයෙන් හඳුනාගනී. එහෙත් අසම්භාව්‍ය වගකීම් පහත හේතූන් මත වගකීම් ලෙස ගිණුම් ප්‍රකාශනවල හඳුනා නොගනියි

- i. ව්‍යාපාරයේ සම්පත් පිටතට ගලායෑමට හේතුවන ප්‍රවර්තන බැඳීමක් ඇතිද යන්න තවමත් තහවුරු නොවීම, උදාහරණ ලෙස ශේෂපත්‍ර දිනට දින කිහිපයක් පෙර ව්‍යාපාරය වසා දැමීමට අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩලය තීරණය කර ඇතත් තවමත් ඒ පිළිබඳව කිසිදු පාර්ශවයක් දැනුවත් කර නැත. ඒ අනුව ශේෂපත්‍ර දිනට ප්‍රවර්තන බැඳීමක් ඇති බවට තහවුරු නොවේ.
- ii. මෙම ප්‍රමිතියේ දක්වන හඳුනාගැනීමේ මිණුම් දඬු සපුරාලන්නේ නැති ප්‍රවර්තන බැඳීමක් වීම උදාහරණයක් ලෙස රජය විසින් පෞද්ගලික ආරක්ෂක සේවාවල නිලධාරීන් සඳහා විශේෂ පුහුණුවක් ඉදිරි වර්ෂවලදී ලබාදිය යුතු බවට නීතියක් සම්මත කර ඇත. ශේෂ පත්‍ර දිනවන විට ආරක්ෂක සේවකයන් පුහුණු කර නැත.

මේ සඳහා ප්‍රතිපාදනයන් අවශ්‍ය නොවේ. බැඳීම් සහගත සිදුවීමක් තවමත් සිදුවී නැත. ආවරණය පමණක් ප්‍රමාණවත් වේ. මෙම ප්‍රමිතියේ පරිදි ප්‍රතිපාදනයක් ගිණුම්ගත කිරීමට නම්, පහත නිර්ණායකයන් සම්පූර්ණ විය යුතු බව ඉහතදී හඳුනාගන්නා ලදී.

- a) අතීත සිදුවීමක් මත වර්තමානයේ බැඳීමක් තිබිය යුතුවීම.
- b) එම බැඳීම නිරාකරණය කිරීමට ව්‍යාපාරයේ සම්පත් පිටතට ගලායෑමේ හව්‍යතාවයක් තිබිය යුතු වීම.

c) එම ප්‍රමාණය සාධාරණ ලෙස ඇස්තමේන්තු කිරීමේ හැකියාව.

ඉහත නිර්ණායකයන් (කොන්දේසි) එකක් හෝ සපුරා නැති ප්‍රවර්තන බැඳීම් ප්‍රතිපාදනයක් සේ හඳුනා නොගෙන අසම්භාව්‍ය බැරකම් සේ ගිණුම් ප්‍රකාශනවල අනාවරණය කිරීම පමණක් කෙරේ.

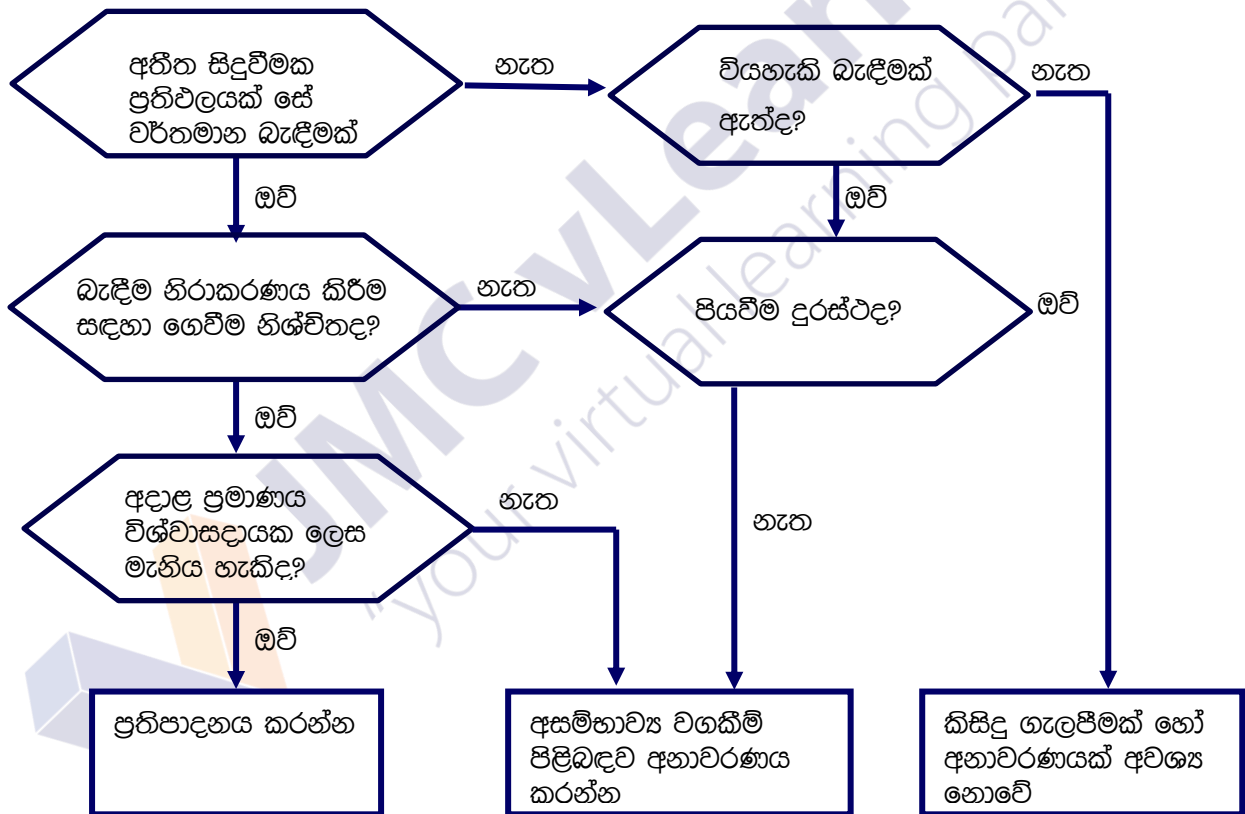
අසම්භාව්‍ය බැරකම් පිළිබඳ අනාවරණයන්

ව්‍යාපාරයක කිසියම් අසම්භාව්‍ය වගකීමක් ඇති වූ විට එය ශේෂ පත්‍රයේ වගකීම් සේ දැක්වීමක් සිදුකරනු නොලබන අතර ඒවා අනාවරණය කිරීම පමණක් කළ යුතුය. මෙම අනාවරණයේදී,

- i) අදාළ අසම්භාව්‍ය වගකීමේ ස්වභාවය පිළිබඳව සංකෂිප්ත විස්තරයක්
- ii) එහි මූලය බලපෑම පිළිබඳ ඇස්තමේන්තුවක්
- iii) සම්පත් පිටතට ගලායෑමේ අගය හෝ කාල වකවානු සම්බන්ධව අවිනිශ්චිතතා විස්තර කිරීමක්.
- iv) කවර හෝ ප්‍රතිපූරණයක් ලැබීමේ හැකියාව

ප්‍රතිපාදන හා අසම්භාව්‍ය බැරකම් තීරණය

මෙම සටහන මගින් ප්‍රතිපාදන කළ යුතුද? නැතහොත් අසම්භාව්‍ය වගකීම් හෙළිදරව් කළ යුතුද? යන්න තීරණය කළ හැකිය.

මෙම ප්‍රමිතියේදී සාකච්ඡා කෙරෙන කරුණු අතරින් ප්‍රතිපාදනයන් සහ අසම්භාව්‍ය බැරකම් යන කරුණු විභාගය සඳහා වැදගත් වන හෙයින් පහත සටහනින් ඒ පිළිබඳව වඩාත් හොඳින් කරුණු අධ්‍යයනය කළ හැකිය.

බැරකම් / වගකීම් (Liability)	ප්‍රතිපාදනයන් (Provision)	අසම්භාව්‍ය බැරකම් (Contingent Liability)
<p>(1) අතීත සිදුවීමක ප්‍රතිඵලයක් සේ වර්තමානයේ ඇති බැඳීමකි. මෙම බැඳීම නිරවුල් කිරීමට ආර්ථික ප්‍රතිලාභ හා බැඳුණු සම්පත් ගෙවා දැමීමට සිදුවේ.</p> <p>උදා: වෙළඳ ණයහිමියන්, උපචිතයන්</p>	<p>(1) කාලය හෝ වටිනාකම පිළිබඳව විනිශ්චිතතාවයක් සහිත බැරකමකි.</p> <p>උදා: වෙළඳ ප්‍රතිඥාහාර</p>	<p>(1) පැවැත්ම තීරණය වන්නේ ව්‍යාපාරයේ පාලනයෙන් තොරව අනාගතයේදී සිදුවිය හැකි හෝ සිදුවිය නොහැකි සිදුවීම් වකක් හෝ කිහිපයක ප්‍රතිඵලයක් මතයි. හඳුනා ගැනීමේ කොන්දේසි සම්පූර්ණ නොවන බැරකම් ද මෙම ගණයට අයත්ය.</p> <p>උදා: සේවක වන්දි ඉල්ලීම</p>
<p>(2) ශේෂපත්‍රයේ බැරකම් සේ හඳුනා ගනී.</p>	<p>(2) ශේෂපත්‍රයේ බැරකම් සේ වෙනමම හඳුනා ගනී.</p>	<p>(2) බැරකම් වශයෙන් ශේෂපත්‍රයක හඳුනා නොගනී.</p>
<p>(3) ගෙවිය යුතු ණය, ණයහිමියන් වැනි ශේෂ බැරකම් වන්නේ දැනටමත් අදාළ භාණ්ඩ හා සේවා ලබාගෙන ඒ සඳහා ඉන්වොයිස් නිකුත්කර ඇති නිසා ගෙවිය යුතු මුදල පිළිබඳ නිශ්චිත වකඟත්වයක් පවතින හෙයිනි. උපචිතයන්ද ඇස්තමේන්තු කළත් ප්‍රතිපාදනයන් තරම් අවිනිශ්චිතතාවක් ඒවායේ දක්නට නොලැබේ.</p>	<p>(3) සාමාන්‍ය ව්‍යවහාරයේදී සියලුම ප්‍රතිපාදනයන්ගේ අසම්භාව්‍ය තත්ත්වයක් ඇතැයි හැඟෙන්නේ ඒවායේ කාලය හා ප්‍රමාණය පිළිබඳ අවිනිශ්චිතතාවයක් පවතින හෙයිනි. කෙසේ වුවද විවකෂණභාවය අනුව මෙම ප්‍රමිතියේ නිර්ණායකයන් සම්පූර්ණ වන විට ප්‍රතිපාදන ශේෂපත්‍රයක බැරකම් සේ හඳුනා ගනී.</p>	<p>(3) අසම්භාව්‍ය බැරකම් ශේෂපත්‍රයක බැරකම් සේ හඳුනා නොගන්නේ:</p> <ul style="list-style-type: none"> • වර්තමානයේ බැඳීමක් ඇත්ද සහ එම බැඳීම නිරවුල් කිරීමට ආර්ථික ප්‍රතිලාභ හා බැඳුණු සම්පත් ගලායෑමක් සිදුවේද යන්න තාමත් තීරණය වී නොමැති හෙයිනි හෝ, • ප්‍රමිතියේ පරිදි වර්තමාන බැඳීමක් ඇත්ද යන්න හඳුනාගැනීමට අවශ්‍ය නිර්ණායකයන් සම්පූර්ණ නොවන හෙයිනි.

අසම්භාව්‍ය වත්කම් - Contingent Assets

අසම්භාව්‍ය වත්කම් යන්නෙන් අදහස් වන්නේ අතීත සිදුවීම්වල ප්‍රතිඵලයක් ලෙස ඇතිවන, ව්‍යාපාරයේ පාලනයකින් තොරව අනාගතයේදී සිදුවිය හැකි යම් සිද්ධියක් හෝ සිදුවීම් කිහිපයක් සිදුවීම හෝ නොවීම මත පැවැත්ම තහවුරු කෙරෙන වත්කම්ය.

ව්‍යාපාරයේ භූමියේ කොටසක් මාර්ගයක් පුළුල් කිරීම හේතුවෙන් මාර්ග සංවර්ධන අධිකාරිය විසින් පවරාගැනීම නිසා ඒ ප්‍රමාණය සඳහා ප්‍රමාණාත්මක වන්දියක් ව්‍යාපාරය විසින් ඉල්ලුම් කිරීම සාමාන්‍යයෙන් සිදු කෙරේ. මෙහිදී මෙම ඉඩමේ කොටසක් පවරාගැනීම අතීත සිදුවීමක් වන අතර ගෙවන වන්දියක් නිශ්චය වන්නේ අනාගතයේදී ව්‍යාපාරයේ බැහැර පාර්ශවයක් විසින් ගනු ලබන තීරණ මතයි. ඒ අනුව ලැබිය යුතු වන්දිය යන වත්කමේ පැවැත්ම තීරණය වන්නේ අනාගතයේදී සිදුවිය හැකි යම් සිද්ධියක් හෝ කිහිපයක් සිදුවීම හෝ නොවීම මතය. එම නිසා මෙවැනි වන්දියක් අසම්භාව්‍ය වත්කමක් සේ සැලකිය හැකිය.

මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමේදී අසම්භාව්‍ය වත්කමක් හඳුනා නොගනුයේ කිසිවිටෙකත් උපලබ්ධි නොවන ආදායමක් ගිණුම් ප්‍රකාශනවල හඳුනා නොගන්නා පදනම මතයි.

අසම්භාව්‍ය වත්කම් තීරණය කිරීම

කිසියම් සිදුවීම වකක් හෝ කිහිපයක් මත ආර්ථික ප්‍රතිලාභ ලැබීම නිශ්චිතනම් එය අසම්භාව්‍ය වත්කමක් නොව වත්කමක් ලෙස ගිණුම් ප්‍රකාශනවල හඳුනා ගනී. උදාහරණ රජයෙන් කළ හිමිකම් පෑමක් සඳහා වන්දි ලබාදෙන ලෙස සහතික කර ඇත්නම් එය ලැබිය යුතු වන්දියක් වශයෙන් වත්කම් ලෙස පෙන්නුම් කළ හැකිය. මෙම වන්දිය ගෙවන බවට සහතික වීමක් හැරුණු විට ලැබිය හැකිවීමේ (භව්‍යතාවයක්) අවිනිශ්චිත තත්ත්වයක් ඇත්නම් ගිණුම් ප්‍රකාශනයක අනාවරණය කළ හැකිය. මෙම භාව්‍යතාවය නොයෙකුත් සාක්ෂි හා තොරතුරු මෙන්ම අතීත අත්දැකීම් පදනම්ව තීරණය කෙරේ. කෙසේ වෙතත් එවැනි වන්දියක් හෙවත් ආර්ථික ප්‍රතිලාභයක් ලැබීම විය නොහැකි නම් අවම වශයෙන් ඒ පිළිබඳ අනාවරණය කිරීමක් හෝ නොකළ යුතුය.

අසම්භාව්‍ය වත්කම් පිළිබඳ අනාවරණයන්

කෙසේ වුවද අසම්භාව්‍ය වත්කමක් හේතුවෙන් ව්‍යාපාරයකට ආර්ථික ප්‍රතිලාභයන් ගලාවීමක් සිදුවනුයේ නම් සහ එම ප්‍රතිලාභය සාධාරණ ලෙස නිශ්චය කළ නොහැකි නම් ගිණුම් ප්‍රකාශනවල අසම්භාව්‍ය වත්කම් පිළිබඳව පහත අනාවරණයන් සිදුකළ යුතුය.

- (i) අසම්භාව්‍ය වත්කමේ ස්වභාවය පිළිබඳව සංකෂිප්ත විස්තරයක්
- (ii) ඒවායේ මූල්‍ය බලපෑම පිළිබඳ ඇස්තමේන්තුවක්

